

**ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ВИННИЧЕНКА**

Факультет педагогіки, психології та мистецтв

Кафедра мистецької освіти

***МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ОБРАЗОТВОРЧОГО
МИСТЕЦТВА***

СИЛАБУС

2021-2022 навчальний рік

Силабус це персоніфікована програма викладача для навчання студентів з кожного предмета, що оновлюється на початок кожного навчального року.

Силабус розробляється відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця відповідного рівня та згідно навчального і робочого навчального планів, з врахуванням логічної моделі викладання дисципліни.

Силабус розглянутий на засіданні кафедри образотворчого мистецтва та дизайну.

Протокол від «17» вересня 2019 року № 2

Завідувач кафедри _____ (підпис) (Т.М. Стрітьєвич)
(ініціали та прізвище)

Розробник: кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну Стрітьєвич Т.М.

Ел. адреса: Tanya_strit@ukr.net

Інша контактна інформація:

1. Опис дисципліни

Назва дисципліни:	Методика викладання образотворчого мистецтва
Спеціальність:	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрації
Освітньо-професійна програма:	Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрації
Рівень вищої освіти:	перший
Форма навчання:	денна
Курс:	III
Семестр:	5

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни
Тип дисципліни	Нормативна (вибіркова)
Кількість кредитів	3,5
Блоків (модулів)	1
Загальна кількість годин	105
Тижневих годин для денної форми навчання:	2
Лекції	8 год.
Практичні, семінарські	28 год.
Лабораторні	год.
Самостійна робота	59 год
Індивідуальне науково-дослідне завдання (есе, аналітичний звіт, тези тощо)	назва, год.
Вид підсумкового контролю:	Диф.залик
Сторінка дисципліни на сайті університету	
Зв'язок з іншими дисциплінами.	Рисунок, живопис, декоративно-прикладне мистецтво, основи перспективи, основи образотворчої грамоти та кольорознавство, історія образотворчого мистецтва

2. Анотація до курсу

Програма вивчення навчальної дисципліни «Методика викладання образотворчого мистецтва» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є методика викладання образотворчого мистецтва у закладах освіти та культури. Програма передбачає ознайомлення з принципами розвитку художньо-творчих здібностей, із завданнями, змістом методами навчання дітей малюванню з натури, по пам'яті, за уявою, здійснювати декоративну діяльність та інші види образотворчої діяльності. Розкриває закономірності формування образотворчих здібностей дитини і визначає систему методів прийомів їх навчання. Під образотворчою діяльністю учнів слід розуміти художню діяльність, яка сприяє всебічному розвитку особистості дитини, активному пізнанню ним оточуючого світу, вихованню здібностей творчо відображати і свої враження в графічній та пластичній формах. Таким чином, в основу програми закладено художньо-творчу діяльність, художньо-образне мислення, художнє пізнання світу, що формує художньо-творчу свідомість, характер, інтелект.

3. Мета курсу

Мета викладання дисципліни ознайомити студентів з методикою викладання образотворчого та декоративного мистецтва, її історією, змістовними компонентами при викладанні образотворчого мистецтва у закладах, визначити особливості образотворчої діяльності, прийоми, методи та форми навчання образотворчому мистецтву у сучасних умовах; розвиток особистісних якостей студентів, творчого потенціалу, педагогічної майстерності; виробити власний стиль і методику викладання, не обмежуючись тематикою.

4. Завдання вивчення дисципліни

Завдання вивчення дисципліни «Методика образотворчого мистецтва» передбачає набуття знань, вмінь та навичок в таких напрямках:

- володіння методикою викладання образотворчого та декоративного мистецтва;
- знання особливостей психофізіологічного розвитку дітей, їх можливостей в образотворчій діяльності; використовувати наступність у викладанні образотворчого мистецтва;
- передбачати посильні завдання, забезпечивши їх реалізацію через: сприйняття задуму заняття, творче переосмислення, створення художнього образу шляхом інтерпретації набутих знань;
- розуміння художньо-виразних засобів образотворчого мистецтва та естетичних якостей дитячої художньої творчості.
- розвивати інтерес до образотворчої грамоти шляхом поглиблення уявлень про мову образотворчого мистецтва, розвиток художньої культури через пізнання законів композиції, розуміння ролі художнього образу, його емоційної оцінки та власної діяльності в усіх видах мистецтва, засвоєння художніх термінів, засвоєння художніх технік, інтерпретації набутих знань та умінь, пізнання краси через мистецтво;
- впливати засобами мистецтва на художньо-естетичну свідомість, формуючи естетичні ідеали;
- володіння методами, прийомами педагогічного малюнку;

5. Результати навчання модуля

Як результат вивчення навчальної дисципліни у студентів формується здатність викладати фахові дисципліни у дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти.

Володіння культурою мислення, що виявляється в здатності сприймати й узагальнювати інформацію відповідно до представлених цілей підготовки фахівця під час вивчення дисципліни. Прагнення до саморозвитку, постійного підвищення кваліфікації та майстерності. Правильне використання різних мовних засобів відповідно до комунікативних намірів; уміння влучно висловлювати думки для успішного розв'язання проблем і завдань у професійній діяльності. Мають володіти навчальними методиками, теорією та методикою професійної художньої освіти та дидактикою викладання спеціальних дисциплін з фаху, формувати естетичні смаки, художні навички учнів дитячих спеціалізованих художніх та мистецьких закладах освіти. Здатність здійснювати збереження, обробку та редагування професійної інформації з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень. Вміння самостійно поглиблювати знання в рамках дисципліни шляхом пошуку й опрацювання нової інформації з використанням сучасних засобів технічної інформації. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Знання та розуміння предметної галузі та професійної діяльності. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), бути критичним і самокритичним. Здатність працювати автономно та набути навички міжособистісної взаємодії. Мати навички здійснення безпечної діяльності. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність використовувати виразну мову образотворчого мистецтва в процесі власної професійної діяльності для сприяння створенню художніх заходів, мистецьких рухів, акцій тощо. Здатність розуміти культурно-суспільні процеси і впливати на ціннісну орієнтацію учнів. Здатність до спілкування за допомогою синтезу мистецтв.

Програмним результатом навчання є

Здатність продемонструвати сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях.

Здатність аргументувати вибір матеріалів та техніки, зображальних засобів, різних мистецьких технік для вирішення практичного завдання, продемонструвати знання та розуміння зображальних і виражальних можливостей різних художніх матеріалів, що застосовуються у живописі, рисунку, декоративно-прикладному мистецтві.

Здатність здійснювати пошук, аналіз та оброблення інформації з різних джерел

Володіння навчальними методиками, теорією та методикою професійної художньої освіти та дидактикою викладання спеціальних дисциплін з фаху та формувати естетичні смаки, художні навички учнів загальноосвітніх та початкових спеціалізованих мистецьких закладів.

Вміння застосовувати теоретичні знання в практичній діяльності, виявляти сучасні знання і розуміння предметної галузі та сфери професійної діяльності, керувати художньо-творчою діяльністю учнів, ураховуючи їх вікові та індивідуальні можливості.

Здатність продемонструвати розуміння основ безпечного здійснення професійної діяльності, самостійного застосування професійних знань та вмінь у виробничих умовах.

6. Політика курсу

Загальні:

- Студенти і викладачі несуть спільну відповідальність за створення безпечного і сприятливого навчального середовища.
- В аудиторіях заборонено вживати їжу та напої (за винятком води та у разі медичної необхідності).
- Мобільні телефони та інші цифрові електронні пристрої мають бути вимкнені або переведенні у беззвучний режим. Ноутбуки можуть використовуватися лише для введення нотаток та виконання практичних завдань.

- Студенти мають право робити аудіозапис аудиторного заняття для свого особистого освітнього використання за погодженням з викладачем. Студент не має права розміщувати запис на веб-сайті чи іншому сторонньому ресурсі без письмової згоди викладача.
- Студент має право звертатися до викладача за додатковим поясненням матеріалу курсу (модуля) чи змісту практичних завдань протягом робочого часу усно, по електронній пошті. На запит зацікавлених студентів, викладач призначає консультацію для аналізу самостійної роботи студентів. Відвідування таких консультацій за бажанням студента.

Навчальні:

- Комунікація та групова співпраця є важливими компонентами засвоєння знань і професійних компетентностей під час курсу. Тому для виконання вимог курсу студенти мають брати участь в усіх аудиторних заняттях, причому перед тим ознайомитися з обов'язковими для читання текстами. У разі пропуску заняття без поважних причин, які задокументовані, оцінка за проміжний контроль автоматично знижується на 10%.
- В межах самостійної роботи студенти опрацьовують задані для читання тексти, переглядають відео, виконують практичні завдання для самоконтролю і практичні завдання з метою перевірки засвоєння ними знань і набуття навичок.
- Виконання практичних завдань для самоконтролю є рекомендованим для кращого засвоєння навчального матеріалу. Ці завдання можна виконувати разом. Виконання індивідуальних практичних завдань з метою перевірки засвоєння студентами знань і набуття навичок є обов'язковим. Ці завдання виконуються індивідуально.
- Студенти зобов'язані дотримуватися принципів академічної доброчесності при виконанні індивідуальних контрольних завдань. У разі списування і плагіату при виконанні завдання, студент отримує незадовільну оцінку за нього. У разі повторного списування чи виявлення плагіату студент не допускається до семестрового заліку.

7. Зміст дисципліни.

Тиж.	Тема, план	Форма діяльності (заняття)	Література Ресурси в Інтернеті	Самостійна робота, завдання	Вага оцінки
Тиж. 1.	<p>Зміст та завдання методики викладання образотворчого та декоративного мистецтва в школі.</p> <p>План: 1.Завдання курсу «образотворчого мистецтва» в загальноосвітній школі, "Методики викладання образотворчого мистецтва". 2.Роль та функції мистецтва в житті суспільства. 3.Зміст «художнього» та «естетичного».</p>	Лекція 2 год	Шмагало Р. Т. та ін. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України ХХ-ХХІ століть : навч. посіб. для студ. ВНЗ Тернопіль: Мандрівець, 2013. укр.	1.Визначити роль мистецтва в житті суспільства: сучасний стан розвитку мистецтва в Україні, форми взаємовпливів. 2.Порівняти зміст та сутність понять «художнє» та «естетичне»: зміст та взаємозв'язки 6 год	2-5
	<p>Психолого-педагогічні основи викладання образотворчого мистецтва. Методи, прийоми та форми організації навчального процесу з образотворчого мистецтва.</p> <p>План: 1.Дидактичні методи та принципи навчання образотворчому мистецтву 2. Методики зображення з натури, по пам'яті, за уявою.</p>	Лекція 2 год	Презентація	Систематизація методів, прийомів, принципів навчання відповідно навчальному матеріалу та віковим особливостям. 8 год	2-5
Тиж. 2.	<p>Діючі програми з образотворчого мистецтва.</p> <p>План: 1.Сучасний стан викладання образотворчого мистецтва 2.Діючі програми з образотворчого мистецтва</p>	Лекція 2 год	Аналіз сучасних навчально-методичних матеріалів з образотворчого мистецтва	Аналіз доступних сучасних навчально-методичних матеріалів з навчання образотворчому мистецтву 2 год	2-5

	<p><i>Дитячий малюнок як феномен художньої культури. Особливості образотворчої діяльності учнів.</i></p> <p>План:</p> <p>1.Значення дитячого малюнка. Дослідження дитячої творчості.</p> <p>2.Вікові особливості дитячого зображення</p>	Лекція 2 год	Презентація	Сприйняття оточуючого середовища, як основа образотворчої діяльності дітей Роль дитячого малюнка у розвитку світового мистецтва Дитячий малюнок, як психотип внутрішньої суті та зовнішніх впливів 8 год	2-5
Тиж. 3,4	<p><i>Психолого-педагогічні основи викладання образотворчого мистецтва. Методи, прийоми та форми організації навчального процесу з образотворчого мистецтва.</i></p> <p>План:</p> <p>1.Дидактичні методи та принципи навчання образотворчому мистецтву</p> <p>2 Принципи та методи від мистецтва</p> <p>3.Засоби та форми організації навчального процесу з образотворчого мистецтва</p>	Практичне 4 год	Презентація	Принципи та методи планування та організації навчального процесу з образотворчого мистецтва 8 год	5-20
Тиж. 5-8	<p><i>Історія методики викладання образотворчого мистецтва. Сучасні навчально-методичні матеріали</i></p> <p>План:</p> <p>1 Образотворче мистецтво в первісному суспільстві. Розвиток Єгипетського мистецтва та мистецтва Греції, Риму.</p> <p>2.Образотворче мистецтво в епоху Середньовіччя та Відродження.</p> <p>Погляди щодо образотворчого мистецтва та його викладання Дюрера,Ж.Альберті,Ч.Ченіні,</p> <p>3.Академічна школа/Вільні художники</p> <p>4.МОМ 19-20 ст. (Ашбе, Холоші,Чистяков, Неменський,Кардовський, Кузін, Бакушинський)</p> <p>5.Сучасні методики викладання образотворчого мистецтва</p>	Практичне 8 год	Презентація Ростовцев Н.Н. История методов обучения рисованию. Русская й советская школы рисунка. - М., 1981.	Історія методики викладання образотворчого мистецтва епохи Відродження, теоретичні основи та практичні трактати Методика викладання образотворчого мистецтва України. Внесок Українського мистецтва в світову культуру Експериментальні роботи Б.Юсова, М. Ростовцева, Б.Неменського Сучасні методики викладання образотворчого мистецтва 8 год	5-20

Тиж. 9-10	<p><i>Дитячий малюнок як феномен художньої культури. Особливості образотворчої діяльності учнів.</i></p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль дитячого малюнку у розвитку світового мистецтва. 2. Вільний малюнок. 3. Вікові особливості пам'яті, уваги, мислення 3. Вікові особливості дитячого зображення 	Практичне 4 год	<p>Аналіз дитячих робіт Игнатьев Е.Й. Психология изобразительной деятельности детей. - М.: Педагогика, 1961.</p> <p>Леви В.Л. Нестандартный ребенок. - М.: ЦПП, 1992. -225с.</p> <p>Макарова Е.Г. В начале было детство: Записки педагога.- М.: Педагогика, 1990. - 256 с.</p> <p>Мухина В.С. Изобразительная деятельность ребенка как форма усвоения социального опыта. - М.: Педагогика, 1981.-240с.</p> <p>Свид, С.П., Антонович Є.А. Педагогічне керівництво образотворчою діяльністю школярів: курс лекцій. - Івано-Франківськ Прикарпатський університет., 1992. -120 с.</p> <p>Фомина Н. Детский рисунок как феномен художественной культуры: Вопросы художественной педагогики // Искусство в школе. - 1991. - № 2, 4,</p>	<p>Роль дитячого малюнку у розвитку світового мистецтва</p> <p>Дитячий малюнок, як психотип внутрішньої суті та зовнішніх впливів</p> <p>Психолого-педагогічні особливості образотворчої діяльності дітей молодшого та середнього шкільного віку.</p> <p>Образотворчі можливості дітей молодшого та середнього шкільного віку</p> <p>Вікові особливості пам'яті, уваги, мислення</p> <p>6 год</p>	2-5
Тиж. 11	<p><i>Вимоги до викладання та викладача образотворчого мистецтва</i></p> <p>План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вимоги до сучасного вчителя образотворчого мистецтва 2. Вимоги до занять з образотворчого мистецтва 	Практичне 2 год	Професіограма сучасного вчителя образотворчого мистецтва	<p>Історичний аналіз підготовки вчителів образотворчого мистецтва</p> <p>Роль українських діячів у підготовці вчителів образотворчого мистецтва</p> <p>Вимоги до сучасного вчителя образотворчого мистецтва</p> <p>6 год</p>	2-5

<p>Тиж. 12-14</p>	<p>Методики зображення з природи, по пам'яті, за уявою 1. Особливості проведення уроків зображення з природи, по пам'яті, за уявою. 2. Тематичне малювання. Визначення особливостей цих уроків у початковій та середній ланці, вимоги до них</p>	<p>Практичне 6 год</p>	<p>Аналіз методик Глинская И.П. Изобразительное искусство: Методика обучения в 1 - 3 кл. - К.: Рад. школа, 1978. - 111 с. Глинская И.П. Изобразительное искусство: Методика обучения в 4-6 кл. - К.: Рад. школа, 1981. - 126 с. 1978. - 111 с.</p>	<p>Аналіз особливості проведення уроків зображення з природи, по пам'яті, за уявою. Особливості тематичне малювання. Визначення особливостей цих уроків у початковій та середній ланці, вимоги до них</p> <p style="text-align: center;">7 год</p>	<p>5-20</p>
-----------------------	---	----------------------------	--	--	-------------

8. Література для вивчення дисципліни.

Котляр Володимир Пилипович Основи образотворчого мистецтва і методика художнього виховання дітей : навч. посіб. для студ. ВНЗ К.: Кондор, 2009. укр.

Ростовцев Н.Н. История методов обучения рисованию. Русская й советская школы рисунка. - М., 1981.

Ростовцев Н.Н. Методика преподавания изобразительного искусства в школе. - М., 1981

Шмагало Р. Т. та ін. Мистецька освіта й мистецтво в культуротворчому процесі України ХХ-ХХІ століть : навч. посіб. для студ. ВНЗ Тернопіль: Мандрівець, 2013. укр.

9. Політика виставлення балів. Вимоги викладача

Враховуються бали набрані на поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність студента під час практичного заняття; недопустимість пропусків та запізнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Кожен викладач ставить студентам систему вимог та правил поведінки студентів на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання контрольних робіт. Все це гарантує високу ефективність освітнього процесу і є обов'язковою для студентів.

Розподіл балів, що присвоюються студентам з навчальної дисципліни «**Методика викладання образотворчого мистецтва**», є сумою балів за виконання практичних завдань та самостійну роботу плюс бали за додаткові завдання. Впродовж семестру студент за виконання завдань отримує – 100 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Назви змістових модулів і тем	Кількість балів				
	у тому числі				
	л	п	лаб	інд	с.р.
1	3	4	5	6	7
Змістовий модуль/блок 1. Психолого-педагогічні основи викладання образотворчого мистецтва					
Психолого-педагогічні основи викладання образотворчого мистецтва. Методи, прийоми та форми організації навчального процесу з образотворчого мистецтва.			2-5		
Діючі програми з образотворчого мистецтва.			2-5		
Дитячий малюнок як феномен художньої культури. Особливості образотворчої діяльності учнів.			2-5		
Історія методики викладання образотворчого мистецтва. Сучасні навчально-методичні матеріали.			2-5		5-20
Вимоги до викладання та викладача образотворчого мистецтва.			2-5		
Методики зображення з натури, по пам'яті, за уявою			2-5		5-20
Диференційований залік			26-60 балів		10-40 балів

9. Підсумковий контроль

Питання до заліку

Роль та функції мистецтва в житті суспільства, значення викладання образотворчого мистецтва в загальноосвітній школі.

Розкрити зміст, завдання, мету навчального предмету «Образотворчого мистецтва».

Визначити зміст та науково-теоретичні засади навчання та виховання школярів в процесі занять образотворчим мистецтвом.

Розкрити предмет, мету і завдання курсу «Методика викладання образотворчого та декоративного мистецтва».

Розкрити вікові психолого-педагогічні особливості образотворчої діяльності школярів.

Методика розкриття основних положень образотворчої грамоти в різних видах художньої діяльності.

Професійна культура, майстерність та методична діяльність вчителя образотворчого мистецтва. Вимоги до нього.

Історія методики підготовки вчителів образотворчого мистецтва.

Розкрити основні історичні етапи розвитку методики викладання образотворчого мистецтва.

Зміст, умови, форми та методи сучасної методики викладання образотворчого мистецтва у школі.

Дитячий малюнок, як феномен художньої культури.

Окреслити принципи та методи навчання образотворчого мистецтва.

Методика зображення з натури, по пам'яті, за уявою

Вимоги до організації навчально-виховної роботи з образотворчого мистецтва.